

УДК 811.161.2

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/74-2-32>

Анна ОМЕЛЬЧЕНКО,

orcid.org/0000-0003-1287-3506

аспірантка кафедри української мови

Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди

(Харків, Україна) *omelcenkoanna4@gmail.com*

ДІЄСЛОВО В ПОЕТИЧНІЙ МОВІ СВІТЛАНИ КОРОНЕНКО: ГРАМАТИКО-СТИЛІСТИЧНИЙ ВИЯВ

У пропонованій статті авторка розглядає стилістичні можливості дієслів у поетичному тексті. Мету дослідниця вбачає в окресленні особливостей реалізації дієслова як граматичної одиниці і стилістичного засобу в поетичному просторі Світлани Короненко (на матеріалі збірки «Містерії»), і для втілення задуму визначає граматичні форми дієслів, представлених у віршових творах поетки, як одиниць організації поетичного тексту, і з'ясовує їхній виражальний потенціал у витворенні смислів.

Науковиця констатує, що одним із основних елементів поетичних творів С. Короненко є дієслова, які, транслюючи наповнення індивідуального художнього світу мисткині, що репрезентують різний граматичний час. Однак спостерігаються ситуації, коли форми граматичного часу уживаних в аналізованих поезіях дієслів не відповідає «реальному» часу зображуваного в тексті, і тоді відбувається транспонування вживаних форм часу (у площині минулий – теперішній, майбутній – теперішній, теперішній – майбутній). Щодо оприявлення способових форм, то мисткиня удається до вживання грамам зі збереженням їхнього первинного способового значення (кількісно переважають форми дійсного способу і наказового, значно менше дієслів спонукального і бажального значеннєвого наповнення; дієслова умовного способу в опрацьованих творах не зареєстровані), а також до транспонованих. Це пояснює той факт, що в розглянутих творах представлені часові і способові форми дієслів, що виконують як первинну категорійну функцію, так і можуть набувати вторинного функційного значення.

Усі форми дієслів, представлені у творах поетки, відіграють важливу роль у витворенні зображально-виражального плану поетичного тексту, виступаючи основою для формування стилістичних фігур, які своєю чергою уможливають появу оригінальної смислової і композиційної структурної побудови.

Ключові слова: дієслово, грамема, граматичний час, способова форма, транспонування, первинна категорійна функція, вторинне функційне значення, стилістична фігура.

Анна OMELCHENKO,

orcid.org/0000-0003-1287-3506

Postgraduate student at the Department of Ukrainian Language

Kharkiv National Pedagogical University named after H.S. Frying pans

(Kharkiv, Ukraine) *omelcenkoanna4@gmail.com*

THE VERB IN THE POETIC LANGUAGE OF SVITLANA KORONENKO: A GRAMMATICAL AND STYLISTIC IMAGE

In the proposed article, the author examines the stylistic possibilities of verbs in a poetic text. The goal of the researcher is to outline the peculiarities of the implementation of the verb as a grammatical unit and a stylistic device in the poetic space of Svitlana Koronenko (based on the material of the collection «Mysteries»), and to implement the idea, she determines the grammatical forms of the verbs presented in the poetic works of the poet as units of organization of the poetic text, and clarifies their expressive potential in creating meanings.

The scientist states that one of the main elements of S. Koronenko's poetic works are verbs, which, transmitting the content of the artist's individual artistic world, representing different grammatical tenses. However, there are situations when the forms of the grammatical tense of the verbs used in the analyzed poems do not correspond to the «real» time depicted in the text, and then there is a transposition of the used forms of time (in the plane past - present, future - present, present - future; transition of the modal value according to the scheme imperative – conditional, valid – imperative). This explains the fact that the considered works present temporal and modal forms of verbs that perform both the primary categorical function and can acquire a secondary functional meaning. As for the appearance of modal forms, the artist resorts to the use of grams while preserving their primary modal meaning (quantitatively, the forms of the active and imperative forms prevail, there are significantly fewer verbs of persuasive and desirable meaning; verbs of the conditional mode are not registered in the studied works), as well as transposed ones.

All forms of verbs presented in the works of the poetess play an important role in the creation of the figurative and expressive plan of the poetic text, serving as the basis for the formation of stylistic figures, which in turn enable the emergence of an original semantic and compositional structural construction.

Key words: verb, gramme, grammatical tense, modal form, transposition, primary categorical function, secondary functional meaning, stylistic figure.

Постановка проблеми. Стилiстичне навантаження тих чи тих частин мови в художньому творi викликає в мовознавцiв жвавий iнтерес. Придiляють увагу i виражальним можливостям дiєслiв у поетичному тексті.

Аналіз досліджень. У наукових розвідках дослідники розглядали видо-часові відношення як композиційний засіб організації ліричного твору (Олексенко, 2020), мовно-виражальні особливості категорії способу в поетичних текстах (Огринчук, 2014; Шевчук, 1991), властивості безособових форм дiєслiв у вiршах (Равлiнко, 2019), функцiйні можливості дiєслова як засобу виформовування «дiєслiвного» стилю (Юдкiн-Рiпун, 2015) та iн. Однак питання реалiзацiї дiєслова у вiршовому тексті актуальні й нині, оскільки його «смилова рiзнобарвнiсть» (за С. Дорошенком (Дорошенко, 1985: 95)) у кожного митця оприявнюється по-особливому, сприяючи витворенню оригiнального авторського полотна. Зважаючи на це, доцiльно розглянути своєрiднiсть функцiювання дiєслiв у поетичних текстах Свiтлани Короненко, оскільки в такому аспекті вони не були об'єктом наукового вивчення.

Мета статті – окреслити особливості реалізації дiєслова як граматичної одиниці i стилістичного засобу в поетичному просторі Свiтлани Короненко (на матеріалі збірки «Містерії»). Для досягнення окресленої мети необхідно визначити граматичні форми дiєслiв, представлених у вiршових творах авторки, як одиниць організації поетичного тексту, з'ясувати їхній виражальний потенціал у виформовуванні смислів.

Методи дослідження. Сформовані мета i завдання зумовили застосування таких методiв: суцiльної вибірки фактичного матеріалу, лiнгвістичного спостереження (осягнення художніх потенцій розглядуваних морфологічних одиниць), описово-аналітичний метод iз прийомами iнтерпретації (аналіз i потрактування обстежуваних мовних одиниць), контекстуального аналізу (iнтерпретування морфологічної одиниці, зреалізованої в певному контексті).

Виклад основного матеріалу. Одним із основних елементiв у тканині вiршового тексту є дiєслово. I спостереження засвiдчили, що для витворення iндивiдуального художнього свiту Свiтлана Короненко уводить дiєслова, що репрезентують рiзний граматичний час, як-от: *Не пишеться, а вiдьми крилами по пiдвiконню шурхотять, / неначе мiряються силами i в iскрах сiбiрних – рукоять* (Короненко, 2019: 29) або *Є щось таке у вечорах без тебе – / сумне i чисте, й трiшечки гiрчить* (Короненко, 2019: 270) – теперiшній; *Несповiд-*

имий шлях кожного нашого слова, / Нiби хтось тихо простяг руку для рим i розмови (Короненко, 2019: 33) чи *Не озивалася доля, i пальцi страшнi / з ночi свiтилися* (Короненко, 2019: 256) – минулий; *Наче iз диму й розпуст, / Наче з безглуздя й жалю / Пiзнiй цей сорокоуст / Холодом тихо обпалить* (Короненко, 2019: 52) або *А вранцi щось хитне важке крило. / Метеликом черкне душа живая. / Зламається пластмасове стило / i скотиться, як скрик нiчний трамвая* (Короненко, 2019: 136) – майбутній.

Проте форма граматичного часу уживаних в аналізованих поезіях дiєслiв подеколи не збiгається iз «реальним» часом вiдтворюваного в поетичній оповiдi, i тодi постають зразки транспонованого вживання форм часу. I такі приклади непоодинокі в доробку мисткині. Так, зареєстровані зразки, де граматичні форми минулого i майбутнього часу сприймаються як такі, що вiдтворюють дiю, виконувану тут i тепер: *Темні обличчя чужі. Плахти i вицвiлі лики. / Ковзають сонні вужі. Скинула листя осика. // Вiдьма черкнула крилом. Скрикнули сови у лiсi. / Хтось прочитає псалом, хтось закигиче у висi. // Гаддя зникає в ярах. Зойкнула шпилька офiрно. / Звичний, аж вичахлий страх. Листя лягає покiрно* (Короненко, 2019: 16) – вибудовується єдиний часоряд, i пiдтвердженням, що описувані дiї вiдбуваються в одній часовій площині, на нашу думку, є прикметник *звичний*, оскільки саме ця лексема смислово об'єднує всі названі дiї в наведеному контексті.

Спостережена також транспозиція теперiшньої – майбутньої (можливість реалізації такого перенесення пiдтверджують i К. Городенська та I. Вихованець (Вихованець & Городенська, 2004: 255)): *Як не чекай з вишини / Мудрого знаку, / А все одно щовесни / знов вибухають маки!* (Короненко, 2019: 36) – маркером плану майбутнього виступають прислiвники *щовесни i знов*, та майбутній – минулий: *Навiть якщо мене / Знов поведе у осiнь, / Ти просто мовчи про сумне, / I цього досить!* (Короненко, 2019: 67) – у значеннєву сферу минулого уводить прислiвник *знов*, що передує самому дiєслову, й iменник *осiнь*. В обох наведених випадках наявний актуалізатор повторюваної дiї – прислiвник *знов*, однак його поєднання з iменниками рiзного «часового» й «асоціативного» значення (*весна* сприймається як майбутнє, а *осiнь* як минуле) уможливує створення вiдмiнної часової композиції. Уважаємо, що приклади, зафіксовані у вiршових творах С. Короненко, не лише пiдтверджують можливість такої транспозиції, але й розширюють межі функцiювання цього явища. Це сприяє збагаченню вира-

жальної палітри граматичних одиниць як стилістем: емоційне оцінювання описуваного процесу, експресивне насичення зображуваного, відтворення авторського сприйняття узвичаєних образів, що перетворюються на нетривіальні.

Інколи трапляються випадки, коли вживання граматичних форм часу створює відчуття позачасовості: *Як він **приходить**, віри? / З яких бездоріж і тиш?* (Короненко, 2019: 75); *Весна **ступає** осені в сліди / І вже не може і мовчать не годна* (Короненко, 2019: 40). Такого стилістичного ефекту С. Короненко досягає завдяки уведенню в поетичний текст форм теперішнього неактуального часу, які позначають постійну дію, тобто таку, що відбувається в момент мовлення і поза ним.

У творах поетки здебільшого представлені зразки комбінування часових форм у вибудовуванні композиційного стрижня, як-от: <...> *Вип'ю руде вино, з'їм цей горішок волоський. / Дар, який зверху дано, ще мене не укоськав. // Темний опалий сад... Грішниці блудять ярами. / Гадина юна і гад шурхають поміж дворами. // Віри – він як згуба і дим, вічного дива ловитва. / Тут, де святий Никодим, де великодня молитва <...>* (Короненко, 2019: 13) – поєднання форм майбутнього часу завершеної дії (*вип'ю*, *з'їм*), минулого часу перфектного значення (*не укоськав* (додатковий маркер значення – прислівник *ще*)) та неактуального теперішнього постійної дії (*блудять*, *шурхають*) посприяло створенню об'ємного зображення, у якому плавно зв'язані наміри, очікування, враження від споглядання-сприймання уявної картини, що з'являється в уяві ліричної героїні і переходить у роздуми, передані без жодного дієслова, але з його «незримою присутністю»: процес, що відбувається безвідносно до будь-якого моменту мовлення.

Однак трапляються ситуації, де основою граматико-стилістичного ладу віршового тексту є одна форма часу, як, наприклад у вірші «У місті білого лева», де оповідь розгортається за допомогою дієслів неактуального теперішнього часу постійної дії: *У місті білого лева **живе** сумна королева, / І тайна там полуднева, й печаль там не поверхнева. / <...> / **Живуть** там повільні тіні в пилюці гіркій павутинній, / І **дивляться** очі дитинні із прірви старої провини. / <...> / – О, маско, білого лева, печале моя мигдалева, – / У лісі **шепочуть** дерева й між ними – сумна королева. / І в це новорічне місто з морозним і ніжним свистом / **заходить** знову іскристо той, що роки **перелистує*** (Короненко, 2019: 109–111) – таке нагромадження однотипних значеннєвих форм уможлиблює досягнення ефекту сталості і позачасовості зображуваного, а отже, і його актуальності для будь-якого періоду сприйняття.

Твір «Майбутнє мудре!» (Короненко, 2019: 39–40) структурно організований за допомогою «чистих» граматичних форм майбутнього часу в поєднанні із транспонованими виявами теперішнього у значенні майбутнього. За допомогою форм, що виражають завершену дію, авторка транслює читачеві своє бачення майбуття в його можливих проявах, а в прикінцевій строфі удається до дієслова, що передає дію в її розгортанні, і розкриває сутність прийдешнього: *Там вірша мого золотий дурман / **горітиме** жорстоко і духмяно* (Короненко, 2019: 40).

Засвідчена також організація поетичного тексту за допомогою форм минулого часу, зокрема перфектного значення, як у вірші «Ти йшла по бетонці...» (Короненко, 2019: 101–102), однак фіналізує авторка свою оповідь формами теперішнього часу (остання строфа). Таке асиметричне поєднання (за кількістю строф: 9 + 1) стало можливим, оскільки результат дій, описаних дієсловами минулого перфектного часу, значущий на момент мовлення, тобто він переплітається із сьогоденням, відтвореним дієсловами неактуального теперішнього часу постійної дії, яке в мисткині набуває важливості в будь-який момент мовлення і сприйняття.

Приклади композиційного структурування твору за допомогою форм єдиного часового плану потверджують неабиякий виражальний потенціал дієслів і засвідчують високий рівень майстерності поетки.

Дієслівні способові форми в розглядуваних творах поетки представлені зразками, що ілюструють їхню первинну категорійну функцію, а також прикладами, які засвідчують можливість набуття вторинного функційного наповнення.

Для підтвердження сказаного наведемо приклади збереження первинного способового значення, за допомогою яких мисткиня відкриває читачеві найпотаємніші куточки роздумів, бажань чи очікувань ліричної героїні кожного твору: *Шурхає гаддя в садах. Гілка ніде не **шерехне**. / Чути лише, як вода **пада** на зимну поверхню* (Короненко, 2019: 14) або *Як Ви сьогодні **дивилися** – **падали** зорі* (Короненко, 2019: 218) – дійсний; *Дух смирен і пропащ, тут **би не вмєрти** тільки* (Короненко, 2019: 13); *В чому, **скажи** мені, річ, / Як їм там – під небесами* (Короненко, 2019: 46) чи *Ти ж приїдь і постій у цій майже Тьмутаракані!* (Короненко, 2019: 58) – наказовий; *О, Господи, скільки любові / В її [бабці – А. О.] золотій душі! / **Списав би** ти їй замість болю...* (Короненко, 2019: 163) –

спонукальний; *Упасти б у трави лицем ув лице з мурахом рудим і всесильним. / І вкрасти б у нього яйце-райце і замовляння весільне* (Короненко, 2019: 97) – бажальний. Таких ілюстрацій уживання узвичаєного категорійного призначення більшість, причому кількісно переважають форми дійсного способу і наказового, значно менше дієслів спонукального і бажального значенневого наповнення. Дієслова умовного способу, які відтворюють «гіпотетичні дії, що реалізуються за наявності відповідних умов» (Вихованець & Городенська, 2004: 257) і реалізуються у складнопідрядних реченнях із підрядним умови, в опрацьованих творах не зареєстровані.

Найбільш гостро і яскраво звучать ті рядки, де спостерігається перенесення функційного наповнення. Зафіксовані ситуації транспозиційного уживання форм наказового способу в значенні умовного, як-от: *Як не ковзай по стежках, / Не вибирай дороги, / доля твоя терпка – Витрати, втрати і торги!* (Короненко, 2019: 36) – чітко прочитується умовність, підкріплювана прислівником як і заперечною часткою не: *Як би не ковзав по стежках, не вибрав би дороги, доля твоя терпка...; Здається, на сонці стань – / І помреш тривіально* (Короненко, 2019: 88) – на умовність значення вказує модальне слово *здається* у препозиції. Такі транспозиційні переходи засвідчують, що форми наказового способу «проникають у сферу умовного способу, нейтралізуючи свої значення спонукальності та звертальності й набуваючи значення гіпотетичної, можливої дії, що має відтінок безперечної зумовленості» (Вихованець & Городенська, 2004: 263).

Зареєстровані також випадки набуття вторинного значення наказовості дієсловами, ужитими в неозначеній формі: *Горло треба прикрити, коли гуляєш на вітрі* (Короненко, 2019: 116) – відтінок спонукальності з'являється завдяки присудковому слову *треба*; подібного ефекту авторка досягає, уводячи в речення дієслово *мати*, що у відповідному контексті своїм наповненням наближається до *треба*, повинен: *Має створити і повірити, / Що ще комусь треба ліра, / Золотом золочена, / наче богами вречена* (Короненко, 2019: 27) або сполуки *мати + бути*, яка має значення вимоги і спонукування: *Ти можеш все пройти – твоя співоцька карма: / І золоті світи, і праця, що намарне. / Ти маєш бути святим, ти маєш бути вічним, / І вибір твій – летіть, безглуздо і стоїчно* (Короненко, 2019: 26); Окрім того, спостережений зразок подвійного переходу значення: до набуття дієсловом дійсного способу значення спонукальності додається транспону-

вання ствердження – заперечення: *Ну що ти знову кричиш, / Можна ж жити простіш* (Короненко, 2019: 76) = *Не кричи, можна ж жити простіш*. Наведені зразки вказують на розширення функційних можливостей способових форм завдяки їх оригінальному граматики-стилістичному оприявленню у творах С. Короненко (транспонування *дійсний спосіб – наказовий спосіб* не зафіксоване в академічній праці «Теоретична морфологія української мови» (Вихованець & Городенська, 2004), проте згадане як можливе в книзі «Грамаітична стилістика» (Дорошенко, 1985: 101)).

Способові і часові форми дієслів є основою різних стилістичних фігур, які сприяють витворенню поетичних смислів. Підтвердженням цього є ілюстрації нанизування форм наказового способу, як-от: *Тут би вже мудро іти, та – безгоміння! / Не відійди, не мини, стань мені тінню!* (Короненко, 2019: 44) та *Не відійди у тінь і не обмини долю. / Це золотий обман – з нашого давнього болю* (Короненко, 2019: 85), чи дійсного: *Де прадавній поси-віло-теплий і чорний граніт / Захолов, занімів у мовчанні сумнім і вториннім* (Короненко, 2019: 64) і *Він не звітує, Він не вчить, не дурить і не просвіщає, / Він все мовчить, мовчить, мовчить, а потім омива дощами* (Короненко, 2019: 119), які вказують на можливість виформовування градаційних рядів, що вияскравлюють авторську поетичну оповідь, розкриваючи особливості психоемоційного сприйняття світу ліричної героїні.

Зауважимо, в останньому з наведених прикладів маємо нанизування дієслова *мовчить*, що є засвідченням реалізації повторення – традиційної для української художньої творчості стилістичної фігури (ЛСД, 2007: 510). Подібні зразки, але вже дистантного розміщення, спостерігаємо і в інших творах мисткині: *Перебери книжки, перебери полову. / Там десь, на споді, свічки і поміж них – якесь слово* (Короненко, 2019: 116); *Кожне зі слів твоїх. Наче навпомацки води. / Кожне зі слів твоїх водить тобою й водить* (Короненко, 2019: 68); *Зносить мене течія, зносить у осінь, / Стигне мій пізній сад у абрикосах, // Стигне суха трава в білому полі. / Стигне важка душа з пізнього болю. // Зносить важка течія білий листочок, / наче проліг в небеса темний листочок...* (Короненко, 2019: 69) та ін. Проте такі дієслівні повтори, незважаючи на контактне чи дистантне розташування їх компонентів, уможливають увиразнення відтворюваного й досягнення зображально-виражального ефекту відповідно до творчого задуму авторки.

Останній із наведених прикладів засвідчує можливість поєднання подвоєння з анафорою:

повтор дієслова *зносить* на початку строф, розділених іншою строфою, але в тому елементі розділення ужита фрагментарна анафора із контактним розміщенням елементів (дієслово *стигне* повторюється у суміжних рядках). Подібне поєднання двох фігур, основою яких у поетки є дієслова, ілюструють і такі рядки: *Втрачено голос і слух, втрачено осінь, // Втрачено небеса, наче траву скошили. / Давня твоя біда чи поетична сила?* (Короненко, 2019: 68). Приклади лексичної анафори, утвореної дієсловами, непоодинокі в творах аналізованої збірки: *Станеш, де небо синє. / Станеш, де губи білі, / Сукня в горошок винний, / вітру спекотна хвиля* (Короненко, 2019: 103) або *Кажеш, новітні дахи Корбюзьє – і одесную, й ошую? // Кажеш, нічого нового у тім, що написали великі. / Кажеш, розмови чудні і пусті, кажеш, що натовп безликий* (Короненко, 2019: 106). Подеколи трапляються зразки поєднання строфічної анафори й епістрофи: *Говори про любов! Говори про любов! Говори! / Говори, коли плачуть в дощах золоті явори! / Говори про любов у веселі й сумні вечори. / Говори, коли темні шумлять і тривожні бори. // Говори, коли листям рудим замітає двори. / <...> // Говори про любов! Говори про любов! Говори! / Говори, коли в домі дзвенять голоси дівчорі. / <...> // Говори про любов! Говори про любов! Говори! / <...> // Говори про любов! Говори про любов! Говори!* (Короненко, 2019: 94). За допомогою анафоричних та епістрофічних дієслівних повторів авторка акцентує важливі для реалізації поетичного задуму смисли й витворює струнку віршову структуру.

Елементом мовно-стилістичної гри в розглядуваній поезії також виступають перехідні й неперехідні дієслова, які є компонентами накопичувального ряду: *І минеться любов, і мине навіть непроминальне, / І задихана кров, і слова твої неепохальні* (Короненко, 2019: 60) – за допомогою такого прийому мисткиня підкреслює значущість висловленого і якусь незбагненну невідворотність описуваного.

Окрім того, завдяки дієслівним повторам вибудовуються фігури паралелізму: *Кажеш, що час цей пливе, як вода і як вода огортає. / Кажеш, четвер а чи знов серед серед містянського раю. // Жінка пливе крізь хрещатицький пил, дух індіанських парфумів, / <...> // Жінка пливе. Так пливають кораблі. В пурпур мальовані губи* (Коро-

ненко, 2019: 106), просаподосису: *Зносить мене течія, зносить...* (Короненко, 2019: 68), що відіграє важливу композиційну роль у формуванні тканини поетичного твору.

Зареєстровані також поодинокі випадки вживання дієслів, що утворюють однорідний ряд авторських новотворів із повторюваними афіксами: *Пішла душа... Куди вона пішла, / Лишивши теплий подих на папері? / Неначе до сумного джерела / **півпрочинила, півприкрила** двері* (Короненко, 2019: 54). Таку фігуру в науковій літературі визначають як гомеотелевт (Тележкіна, 2018). Однак у наведеному прикладі спостерігається опозиційність змісту дієслів, які утворюють ряд однорідних присудків, що є додатковою увиразнювальною ознакою змісту висловлюваного і спонукає читача до роздумів, оскільки декодування таких зразків потребує значно більше читацької мисленнєвої енергії, аніж тривіальні однорідні члени речення.

Висновки. Володимир Базилевський, відгукуючись про творчість Світлани Короненко, писав: «Серед знаних поетів свого покоління вона вирізняється рівністю голосу. Зовні це справляє враження спокійного плину. Але той спокій з інтенсивним внутрішнім рухом» (цит. за Коскін, http). І цей інтенсивний рух досягається завдяки майстерному використанню дієслівних форм у поетичному плетиві думок мисткині. В розглянутих творах представлені часові і способові форми дієслів, що виконують як первинну категорійну функцію, так і можуть набувати вторинного функційного значення (відбувається транспонування часових форм у площині *минулий – теперішній, майбутній – теперішній, теперішній – майбутній*; перехід способового значення за схемою *наказовий – умовний, дійсний – наказовий*). Усі форми дієслів, представлені у творах поетки, відіграють важливу роль у витворенні зображально-виражального плану поетичного тексту, виступаючи основою для формування таких стилістичних фігур, як градація, гомеотелевт, паралелізм, просаподосис, подвоєння, анафора, епіфора, які своєю чергою уможливають появу оригінальної смислової і композиційної структурної побудови.

Продовження пропонованого дослідження вбачаємо в детальному аналізі прагматичного навантаження дієслівних форм, представлених у поетичних творах Світлани Короненко.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вихованець І. Р., Городенська К. Г. *Теоретична морфологія української мови: Академічна граматики української мови*. Київ: Пульсари, 2004. 400 с.
2. Дорошенко С. І. *Грамматична стилістика української мови*. Київ: Радянська школа, 1985. 200 с.

3. Короненко С. *Містерії: поезії*. Київ: Ярославів Вал, 2019. 416 с.
4. Коскін В. «За дар треба платити»: інтерв'ю зі Світланою Короненко URL: https://bedusenko.com/svtlana_koronenko_zh_dar_treba_platiti.html?print=1
5. *Літературознавчий словник-довідник*. За ред. Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. Київ: ВЦ «Академія», 2007. 752 с.
6. Огринчук О. Мовно-виражальні особливості категорії способу у поетичних текстах М. Бажана та І. Драча. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка*. Сер.: Мовознавство. Тернопіль: ТНПУ, 2014. Вип. 2 (24). С. 187–192.
7. Олексенко О. А. Видо-часові відношення як композиційний засіб організації ліричного твору. *Лінгвістичні дослідження: збірник наукових праць*. Харків: Вид-во ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2020. Вип. 52. С. 206–214.
8. Равлінко Г. В. Безособові дієслова у творчій спадщині О. Олеся: лінгвістичний аспект *Збірник студент. наук. праць*. 2019. Вип. 2 (12). С. 151–156. URL: <https://dSPACE.megu.edu.ua:8443/jspui/bitstream/123456789/1807/1/Zbirnyk-12-2019-3-151-156.pdf>
9. Тележкіна О. О. Гомеотелевт в українському поетичному мовленні II половини ХХ – початку ХХІ століття. *Лінгвістичні дослідження: збірник наукових праць*. Харків: Вид-во ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2018. Вип. 48. С. 42–54.
10. Шевчук О. С. Семантичні можливості граматичних форм способу дієслова в сучасній українській літературній мові. *Семантика і функції граматичних структур: збірник наук. праць*. Київ: Донецький ун-т, 1991. С. 19–36.
11. Юдкін-Ріпун І. М. «Дієслівний» стиль у ліриці Івана Франка *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Сер.: Філологія. 2015. № 19. Т. 1. С. 170–174. URL: http://vestnik-philology.mgu.od.ua/archive/v19/part_1/51.pdf

REFERENCES

1. Vykhovanets I. R., Horodenska K. H. (2004) *Teoretychna morfolohiia ukrainskoi movy: Akademichna hramatyka ukrainskoi movy* [Theoretical morphology of the Ukrainian language: Academic grammar of the Ukrainian language]. Kyiv: Pulsary. 400 s. [in Ukrainian].
2. Doroshenko S. I. (1985) *Hramatychna stylystyka ukrainskoi movy* [Grammatical stylistics of the Ukrainian language]. Kyiv: Radianska shkola. 200 s. [in Ukrainian].
3. Koronenko S. (2019) *Misterii: poezii* [Mysteries: poems]. Kyiv: Yaroslaviv Val. 416 s. [in Ukrainian].
4. Koskin V. «Za dar treba platyty»: interv'iu zi Svitlanoi Koronenko [«You have to pay for a gift»: an interview with Svitlana Koronenko] URL: https://bedusenko.com/svtlana_koronenko_zh_dar_treba_platiti.html?print=1 [in Ukrainian].
5. *Literaturoznavchyi slovnyk-dovidnyk (2007)* [Literary dictionary-reference]. Za red. R. T. Hromiaka, Yu. I. Kovaliva, V. I. Teremka. Kyiv: VTs «Akademiia». 752 s. [in Ukrainian].
6. Ohrynychuk O. (2014) *Movno-vyrazhalni osoblyvosti katehorii sposobu u poetychnykh tekstakh M. Bazhana ta I. Dracha* [Linguistic and expressive features of the mode category in the poetic texts of M. Bazhan and I. Drach]. *Naukovi zapysky Ternopilskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Hnatiuka*. Ser.: Movoznavstvo – Scientific notes of Ternopil National Pedagogical University named after Volodymyr Hnatiuk. Series: Linguistics. Ternopil: TNPU. Vyp. 2 (24). S. 187–192. [in Ukrainian].
7. Oleksenko O. A. (2020) *Vydo-chasovi vidnoshennia yak kompozytsiinyi zasib orhanizatsii lirychnoho tvoruu* [Species-temporal relations as a compositional means of organizing a lyrical work]. *Linhvistychni doslidzhennia: zbirnyk naukovykh prats – Linguistic research: a collection of scientific papers*. Kharkiv: Vyd-vo KhNPU im. H. S. Skovorody. Vyp. 52. S. 206–214. [in Ukrainian].
8. Ravlinko H. V. (2019) *Bezособovi diieslova u tvorchii spadshchyni O. Olesia: linhvostylistychnyi aspekt* [Impersonal verbs in the creative heritage of O. Olesia: linguistic stylistic aspect] *Zbirnyk student. nauk. prats – Collection of student scientific papers*. Vyp. 2 (12). S. 151–156. URL: <https://dSPACE.megu.edu.ua:8443/jspui/bitstream/123456789/1807/1/Zbirnyk-12-2019-3-151-156.pdf> [in Ukrainian].
9. Tieliezhkina O. O. (2018) *Homeotelevt v ukrainskomu poetychnomu movlenni II polovyny XX – pochatku XXI stolittia* [Homeotelevt in Ukrainian poetic speech of the second half of the 20th - beginning of the 21st century]. *Linhvistychni doslidzhennia: zbirnyk naukovykh prats – Linguistic research: a collection of scientific papers*. Kharkiv: Department of KhNPU named after H. S. Skovorody. Kharkiv: Vyd-vo KhNPU im. H. S. Skovorody. Vyp. 48. S. 42–54. [in Ukrainian].
10. Shevchuk O. S. (1991) *Semantychni mozhyvosti hramatychnykh form sposobu diieslova v suchasni ukrainskii literaturnii movi* [Semantic possibilities of grammatical forms of verb mood in modern Ukrainian literary language]. *Semantyka i funktsii hramatychnykh struktur: zbirnyk nauk. prats – Semantics and functions of grammatical structures: collection of sciences works*. Kyiv: Donetskyi un-t. S. 19–36. [in Ukrainian].
11. Yudkin-Ripun I. M. (2015) «Diieslivnyi» styl u lirytsi Ivana Franka [«Verbal» style in Ivan Franko's lyrics]. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu*. Ser.: Filolohiia – Scientific Bulletin of the International Humanitarian University. Series: Philology. № 19. T. 1. S. 170–174. URL: http://vestnik-philology.mgu.od.ua/archive/v19/part_1/51.pdf [in Ukrainian].